

ADEU A UN SÍMBOL ► Aquest migdia se celebrarà a la basílica de la Seu el funeral pel doctor Josep Maria Gasol Almendros. Mossèn Gasol, com era conegut per la majoria, ha mort als 93 anys i deixa darrere seu tota una vida dedicada a recuperar i preservar la història de la ciutat

Mor mossèn Gasol, cronista oficial de la ciutat i arxiver durant tres dècades

► El funeral del manresà, que tenia 93 anys, es fa aquest migdia a la Seu i serà enterrat al panteó familiar del cementiri

Gemma Camps

MANRESA

■ El que sabem de la història de Manresa no seria el mateix sense ell. Pel que fa tant a recerca com a a publicacions. Va fer visible i útil l'arxiu comarcal i va ser fundador del Centre d'Estudis del Bages. Mossèn Josep Maria Gasol Almendros, cronista oficial de Manresa i arxiver durant trenta anys, doctor en Arqueologia cristiana i professor d'història, geografia i religió, va morir dilluns a la nit als 93 anys i deixa rere seu una vida dedicada a recuperar i preservar la història de la ciutat. El funeral tindrà lloc avui, a les 12 del migdia, a la basílica de la Seu. L'oficiarà Romà Casanova, bisbe de Vic, diòcesi de la qual Gasol era el mossèn amb més anys de sacerdoci. Hi participarà la Capella de Música de la Seu.

El finat, que fa un mes que vivia a la residència de monges del carrer de Magnet, serà enterrat al panteó familiar del cementiri municipal de Manresa i, per desig exprés, portarà la Creu de Sant Jordi que va rebre l'any 1991. Deixa tres germans (Pere, Ignasi i Maria Dolors) dels sis que eren i dotze nebots. Ell era el segon més gran.

El futur del seu llegat

Ahir, la seva germana petita, Maria Dolors, el definia com «una persona molt estudiosa, molt intel·ligent i que també tenia el seu caràcter». Apuntava que «complir anys li agradava, però fer-se vell l'angoixava» i, també, que «mai no va entrar en el tema de les noves tecnologies». Pel que fa al vast llegat que deixa Gasol, explicava que la idea és que la documentació passi a l'arxiu de la ciutat, la pintu-

Gasol en el 50è aniversari com a canonge del capítol de la Seu, el 2011

ra d'autors manresans, al museu i els llibres, a la biblioteca. Com a anècdota, recordava la important col·lecció de mussols que tenia pel fet de ser el símbol de la filosofia i perquè mussol lliga amb Gasol, com va explicar ell mateix en una entrevista a **Regió7** l'any 90. I que també tenia molts objectes religiosos. Quant al pis del carrer de Casanova que li va cedir Caixa Manresa pels seus serveis com a cronista oficial de la ciutat, passarà a la Fundació La Pedrera.

El manresà va conrear la fama de no ser un home de caràcter ni

de tracte fàcil. Això no impedeix que se'l pugui considerar com el notari de la història de Manresa. L'any 2001, en una entrevista per al butlletí dels Amics de l'Art Romànic, que ara presideix el seu nebot Francesc Gasol, va explicar que va ser el seu pare qui li va encomanar la curiositat per la història.

Preguntat per **Regió7**, el bisbe Romà en va destacar, ahir, que ha «viscut sempre amb esperit de servei» i el va definir com «un referent per a moltes persones que han acudit a ell per a tot tipus de consell. Amb una gran estima a tota la

diòcesi, on ha col·laborat en tot el que se li ha demanat, especialment a través de la Comissió de Patrimoni Cultural». Explicava que «la setmana passada vàrem poder celebrar plegats els 70 anys de sacerdot, juntament amb el capítol, en un ambient de germanor i alegria».

Un arxiu com Déu mana

Marc Torras, director de l'Arxiu Comarcal, que va treballar un parell d'anys amb Gasol abans que es jubilà, recordava que, sent professor a la Universitat Laboral de Tarragona–l'actual Rovira i Virgili–, l'Ajuntament de Manresa–l'alcalde Joan Moll– el va anar a buscar per fer d'arxiver perquè el que hi havia aleshores ja era molt gran. Va ser nomenat el 1960 i el 1977 ho va ser com a sotsdirector del museu comarcal, càrrec que a la pràctica era el de director perquè aleshores el museu depenia del Museu Arqueològic de Barcelona i el director era allà.

«L'arxiu era un apèndix del museu i el que va fer ell va ser separar-ho portant-lo al segon pis perquè fos un arxiu com Déu mana, amb els dipòsits correctes i una sala de consultes on la gent podia accedir. El va organitzar perquè, tal com se'l va trobar, no hi havia res. Va muntar el tema fotogràfic i la part de les publicacions de revistes i diaris de Manresa i el Bages, i va separar la documentació de l'Ajuntament de la resta; les esglésies, els convents enderrocats, les entitats, perquè abans d'ell estava tot barrejat». Ho va «conservar i ho va fer consultable, i això va comportar els inicis d'una documentació racional» i «que es creés un cert nucli d'estudiosos». «Jo vaig entrar a l'arxiu l'1 de juliol del 1988 i el tracte amb ell va ser el de mestre i aprenent. Hi vaig apren-

dre moltes coses». Si ha de triar una obra seva, Torras es queda el seu llibre de la Seu. També n'esmenta els «opuscles, publicacions petites i articles al diari Manresa, i la seva història de la Caixa d'Estalvis i la de Manresa del 1900 al 1950».

Completament pioner

Un altre alcalde, Ramon Roqueta, rememorava l'historiador Francesc Comas, president del Centre d'Estudis del Bages (CEB), va ser l'encarregat d'encomanar a Gasol la creació d'un CEB «com a suport del museu i l'arxiu. Aleshores, ja se n'havien creat molts perquè no saltés som el número 44». L'activitat va començar l'any 78: «Un cop al mes, una sèrie de gent anava a l'arxiu el dissabte a la tarda i hi presentava la seva investigació. Va ser la llavor. Hi havia el Gasol i un grup d'estudiosos: Xavier Sitjes, Josep Oliveras, Llorenç Ferrer...». El centre es va crear el 1979–l'any vinent farà 40 anys– i el primer president va ser ell, fins al 1987. Ahir, Comas destacava de l'obra de Gasol la seva història de Manresa explicada als infants. «Una obra que és cabdal, no tant pel contingut com per l'impacte que va tenir. Era molt didàctica i va arribar a moltes generacions d'infants que no en tenien ni idea. La gent conserva aquell llibre, que va ser completament pioner». Personalment, el definia com algú «molt selectiu» i de tracte i ego complicats.

Maria Pilar Pla, presidenta dels Amics de la Seu, que treballen per la preservació del temple, de la qual era membre Gasol com a canonge del capítol de la Seu, explicava que «feia bastants anys que no venia per motius de salut». Va voler agrair els seus llibres sobre la basílica, «que són un referent».

Una vida marcada per la recerca i la tasca evangelitzadora

Gasol va rebre la Creu de Sant Jordi i era membre de la Reial Acadèmia de les Belles Arts de Sant Jordi

G. C. MANRESA

■ Nascut a Manresa el 24 de novembre del 1924, Josep Maria Gasol Almendros va cursar estudis al seminari de Vic, on va ser ordenat sacerdot l'any 1948 i va tenir com a padri en les Ciències de la His-

tòria el doctor Eduard Junyent.

Fins al 1950 va ser rector de la parròquia de Roda de Ter, any en què va passar a la de Castellar del Vallès. Poc després, se'n va anar a l'Institut Arqueològic de Roma, on es va doctorar en Arqueologia cristiana i es va diplomar en biblioteconomia i arxivística l'any 1953. Quan va tornar a Catalunya, va exercir de professor dels germans de La Salle i consiliari d'Acció Catòlica a Manlleu (Osona) del 1953 al 1956, i, posteriorment, a la Universitat Laboral de Tarrago-

na. El 1960 va ser nomenat canonge de la Seu de Manresa, de la qual va ser el president del capítol entre el novembre del 2002 i el novembre passat, quan va ser rellevat pel rector de la Seu, mossèn Jean Hakolimana.

Canonge arxiver de la Seu

Va ser director de l'Arxiu Històric de la ciutat, cronista oficial, canonge arxiver de la Seu, director efectiu del Museu Comarcal de Manresa, president de la secció d'arqueologia del Centre Excur-

sionista de la Comarca del Bages i fundador (1979) i president del Centre d'Estudis del Bages. Va ser professor en diversos centres educatius de la ciutat i és l'autor de diverses obres, guies i articles històrics i arqueològics de caràcter preferentment manresà, entre els quals, *Manresa, panorama d'una ciutat*, *La història de Manresa explicada als infants* (1970), *La Seu de Manresa. Monografia històrica i guia descriptiva* (1975) i *Tradicció vinícola del Bages* (1987). Va ser guardonat amb la Medalla d'Or de

la Ciutat de Manresa (1988), la Creu de Sant Jordi (1991) i el Premi Bages de Cultura (1995). L'any 2004 va rebre la distinció d'acadèmic de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi.

Dins el bisbat de Vic, era membre de la Comissió de Patrimoni Cultural des del 1984 i de la comissió diocesana de seguiment de les obres de restauració de la basílica de Santa Maria (2002). Era el degà del presbiteri de la diòcesi de Vic, el capellà amb més anys de sacerdot d'aquest bisbat.